

Brusel 19. listopadu 2018  
(OR. en)

13991/18

CFSP/PESC 1021  
DEVGEN 186  
CLIMA 203  
COPS 417  
ENV 729  
ONU 96  
RELEX 942

#### VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

---

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Příjemce: Delegace

---

Předmět: Diplomacie v oblasti vody – závěry Rady (19. listopadu 2018)

---

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o diplomacii v oblasti vody ve znění přijatém na 3652. zasedání Rady dne 19. listopadu 2018.

**ZÁVĚRY RADY O DIPLOMACII V OBLASTI VODY**

RADA přijala tyto závěry:

**ÚVOD**

1. Voda je základním předpokladem pro přežití člověka a zachování jeho důstojnosti, jakož i nepostradatelným prvkem z hlediska odolnosti společnosti i životního prostředí. Voda má zásadní význam jak pro výživu a zdraví člověka, tak i pro řízení ekosystémů, zemědělství, energetiku a celkovou bezpečnost planety. Zajištění udržitelného přístupu k nezávadné pitné vodě a hygienickým zařízením, dosažení udržitelného vodního hospodářství, předcházení nedostatku vody a omezování výskytu záplav patří mezi hlavní globální výzvy 21. století, kdy svět čelí nárůstu populace a je stále více ovlivňován změnou klimatu. Většina globálních zdrojů sladké vody má přeshraniční povahu, udržitelné a účinné hospodaření s nimi je tak otázkou mezinárodního rozměru, ať už na úrovni nižší než celostátní, dvoustranné, regionální nebo mnohostranné.
2. Se zhoršující se dostupností a kvalitou světových zdrojů vody a ekosystémů a s rozšiřující se hrozbou nedostatku vody dále narůstá napětí a konflikty ohledně přístupu k vodě a jejího používání, včetně přeshraničních dopadů vnitrostátních konfliktů spojených s vodou. Nedostatek vody může ovlivnit mír a bezpečnost, rizika spojená s vodou mohou mít závažné dopady lidské i ekonomické povahy a to vše může mít přímé důsledky pro EU, mimo jiné prostřednictvím migračních toků.
3. Spolupráce v oblasti vody na všech úrovních je v tomto ohledu důležitější než kdy předtím. V souladu s globální strategií EU a se zprávou panelu na vysoké úrovni pro vodu a Světového panelu na vysoké úrovni pro vodu a mír je nutná politická angažovanost na vysoké úrovni zaměřená na předcházení vzniku konfliktů spojených se sdílenými zdroji vody a zmírnění potenciálu jejich vzniku a na podporu míru a stability.

4. Je nutné řešit dopady změny klimatu na vodu, mimo jiné prostřednictvím budování synergií mezi diplomatickou činností v oblasti vody a v oblasti klimatu, jak je uvedeno v závěrech Rady o diplomatické činnosti v oblasti klimatu ze dne 26. února 2018.

## **VODA A BEZPEČNOST, STABILITA A PŘEDCHÁZENÍ KONFLIKTŮM**

5. Rada je odhodlána posílit diplomatickou angažovanost EU v oblasti vody jakožto nástroj pro mír, bezpečnost a stabilitu. Diplomatická činnost EU v oblasti vody musí být zaměřena na usnadnění prevence, omezování a řešení konfliktů, přispívat ke spravedlivému, udržitelnému a integrovanému řízení vodních zdrojů od jejich pramene až po ústí do moře a podporovat odolnost vůči dopadům změny klimatu na vodu. Spolupráce v oblasti vody musí být využívána na podporu regionální integrace a řešení politické nestability.
6. EU důrazně odsuzuje zneužívání vody jakožto válečné zbraně: ničení vodohospodářské infrastruktury, znečišťování vody či odklánění vodních toků s cílem omezit přístup k vodě nebo mu zabránit by v tomto kontextu mohlo zakládat porušení mezinárodního práva.
7. EU má dlouhou tradici a pozitivní zkušenost, pokud jde o spolupráci v oblasti vody, a bude vyvíjet iniciativy s cílem sdílet zkušenosti a poznatky s partnerskými zeměmi, zejména v nestabilních prostředích.
8. Na velké části území Blízkého východu a Severní Afriky k narůstající krizi v oblasti vody přispívá kombinace opakujících se cyklů sucha, fyzického nedostatku a nízké kvality vody, ozbrojených konfliktů, násilného vysídlování, špatné správy vodních zdrojů a slabé institucionální výkonnosti. V dalších případech, jako je povodí Čadského jezera nebo Aralské jezero, se vodní zdroje dramaticky vyčerpávají a očekává se, že v důsledku neudržitelného využívání nebo dopadů změny klimatu se dostanou pod ještě větší tlak. Výstavba rozsáhlých přehrad na mezinárodních řekách, jako je Nil nebo Mekong, může přispívat k napětím mezi pobřežními státy a širšími zasaženými oblastmi. EU je připravena podpořit úsilí o řešení těchto problémů, pokud o to všechny strany požádají.

9. Vysoká představitelka, Komise a členské státy EU se vyzývají, aby zajistily, že systémy včasného varování a předcházení konfliktům zohledňují bezpečnostní problémy spojené s vodou a posilují spojení mezi včasným varováním a včasnými opatřeními v různých politických oblastech.
10. Komise a členské státy se rovněž vybízejí, aby dále poskytovaly pomoc při umožňování přístupu k vodě a hygienickým zařízením, a to i při humanitárních krizích, v zájmu zvýšení kapacit v oblasti připravenosti a prevence s cílem zachraňovat životy, zlepšit živobytí a životní podmínky a přispívat k odolnosti populací zasažených pohromami nebo konflikty.

### **PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE V OBLASTI VODY, INSTITUTE A SPRÁVA VĚCÍ VEŘEJNÝCH**

11. Klíčovým cílem diplomacie EU v oblasti vody je dlouhodobá angažovanost, pokud jde o podporu kooperativních přístupů k řešení přeshraničních problémů v oblasti vody. EU je připravena spolupracovat s ostatními v zájmu podpory součinnostního a udržitelného vodního hospodářství, vybízí k regionální a mezinárodní spolupráci a podporuje ji. Vhodné příklady takovéto spolupráce již existují v úmoří Středozemního moře a v Latinské Americe. EU vybízí všechny příslušné a zainteresované strany, včetně zvláštních institucí a komisí, aby vypracovaly a zachovávaly přeshraniční ujednání s cílem maximalizovat jejich účinnost na všech úrovních, a zabránit tak politickému a ekonomickému mezistátnímu i vnitrostátnímu napětí. Klíčovou roli při předcházení sociálnímu napětí a konfliktům zastává správa věcí veřejných, adaptivní kapacita a institucionální rámce. Spolupráce v oblasti sdílených vodních zdrojů má zásadní význam pro zajištění trvalého míru a udržitelného rozvoje.

12. Účinná přeshraniční ujednání a dohody globální, regionální či dvoustranné povahy vyžadují odhodlání a účast všech pobřežních států a států na horních tocích řek. EU je rovněž připravena podpořit konstruktivní dialog mezi dotčenými stranami v rámci významných projektů v oblasti infrastruktury s přeshraničním dopadem, které se týkají množství nebo kvality vody. EU znovu připomíná, že při realizaci projektů, které mají dopad na přeshraniční vodní zdroje, v zemích sousedících s EU je nutné plně dodržovat mezinárodní standardy v oblasti životního prostředí a jaderné bezpečnosti. EU vítá konstruktivní dialog o vodohospodářských a energetických otázkách ve Střední Asii, který již vedl k prvním dohodám, jakož i platformu pro spolupráci v oblasti životního prostředí a vody mezi EU a Střední Asii.
13. EU bude i nadále prosazovat přistoupení k mezinárodním dohodám o spolupráci v oblasti vody a jejich provádění, zejména pokud jde o Úmluvu o ochraně a využívání vodních toků přesahujících hranice státu a mezinárodních jezer (Helsinská úmluva o vodě, 1992) a Úmluvu OSN o právu využívání mezinárodních vodních toků pro neplavební účely (New York, 1997) a další příslušné mezinárodní dohody. EU vítá, že Helsinská úmluva o vodě byla globálně otevřena i zemím mimo Evropu a bude dále stavět na pozitivních výsledcích z roku 2018 a dále propagovat a podporovat přistoupení nových zemí k této úmluvě.
14. EU je odhodlána podporovat integrované řízení vodních zdrojů a účinnou udržitelnou a integrovanou správu vodních zdrojů. Posílená správa vodních zdrojů na všech úrovních má zásadní význam pro dlouhodobou stabilitu. Vyžaduje náležité instituce, spolehlivé údaje, budování kapacit, zvyšování povědomí a financování. Měla by podpořit udržitelné a trvalé vodní hospodářství odolné vůči změně klimatu, jakož i zohledňování vzájemných propojení mezi vodou, energiemi, potravinovým zabezpečením a ekosystémy. EU bude za tímto účelem dále spolupracovat s regionálními institucemi a organizacemi, celostátními i místními orgány, komunitami a občanskou společností, přičemž bude vycházet ze stávajících osvědčených postupů a iniciativ, pocházejících mimo jiné z mezinárodních středisek spolufinancovaných EU.

**NIKOHO NEOPOMENOUT – VODA V AGENDĚ 2030, PAŘÍŽSKÁ DOHODA O ZMĚNĚ KLIMATU: MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCE**

15. Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 i Pařížská dohoda o změně klimatu upozorňují na průřezovou úlohu vody a silné vzájemné vazby mezi vodou a mnohými oblastmi politiky, jako jsou bezpečnost, lidská práva, rovnost žen a mužů, změna klimatu, zdraví, bezpečnost potravin, energetika, vnitrozemská plavba, omezování znečištění, biologická rozmanitost, desertifikace, degradace půdy, jakož i zastřešující potřeba růstu méně náročného na zdroje. Využití synergií a minimalizace kompromisů usnadní účinné a soudržné provádění obou agend. EU podporuje výzvu sendajského rámce pro snižování rizika katastrof k větší odolnosti nové i stávající kritické vodohospodářské infrastruktury a význam zvyšování povědomí a prohlubování porozumění rizikům katastrof souvisejících s vodou a jejich dopadu na společnost.
16. EU je zavázána k lidským právům na nezávadnou pitnou vodu a hygienickým zařízením coby součástí práva na přiměřenou životní úroveň. EU uznává, že lidské právo na nezávadnou pitnou vodu poskytuje každému člověku bez rozdílu nárok na přístup k dostatečnému množství nezávadné, přijatelné, fyzicky a finančně dostupné vody pro potřebu osobní i v domácnosti. EU dále uznává, že lidské právo na hygienu poskytuje každému člověku bez rozdílu ve všech oblastech života nárok na fyzickou i finanční dostupnost hygieny, která je bezpečná, čistá, zabezpečená, sociálně a kulturně přijatelná a která zajišťuje soukromí a důstojnost. EU bude v rámci tohoto závazku nadále podporovat a chránit obránce lidských práv, kteří tematizují ekologické problémy.

17. EU znovu potvrzuje svůj pevný závazek k provádění Agendy 2030 OSN a vyzdvihuje význam pokroku v cíli 6 („zajistit všem dostupnost vody a sanitačních zařízení a udržitelné hospodaření s nimi“) pro dosažení jiných cílů udržitelného rozvoje. Vzhledem k tomu, že stávající pokrok je nedostatečný, jak bylo konstatováno v Souhrnné zprávě o vodě a hygieně z roku 2018, je EU odhodlána zvýšit úsilí prostřednictvím svých činností v oblasti rozvojové spolupráce a vyzývá všechny partnery a zúčastněné strany, aby učinili nezbytné další kroky k provádění cíle 6, jeho dílčích cílů a dalších cílů udržitelného rozvoje souvisejících s vodou. Všechny zúčastněné strany by měly hrát úlohu při uskutečňování cílů integrovaného řízení vodních zdrojů, a to i na přeshraniční úrovni. Aktualizované a spolehlivé ukazatele a údaje jsou nezbytné nejen ke sledování pokroku, nýbrž i z důvodů odpovědnosti a transparentnosti.
18. Ženy, dívky a mladí lidé hrají při realizaci lidského rozvoje, inkluzivního a udržitelného růstu klíčovou úlohu. Ženy jsou obzvláště dotčeny nedostatkem přístupu k vodě a hygieně a čelí širokému spektru dopadů, včetně překonávání dlouhých a někdy nebezpečných cest při donášení vody nebo používání hygienických a sanitačních zařízení. Rada opětovně potvrzuje význam začlenění genderové perspektivy do diplomacie v oblasti vody.
19. EU zdůrazňuje významný příspěvek oběhového hospodářství k úsporám vody včetně opětovného použití, vyzdvihuje úlohu digitálních, technologických a jiných inovačních řešení, zejména ekologických, a vybízí Komisi a členské státy EU, aby poskytovaly zdroje a pobídky pro výzkum a partnerství v oblasti vodních inovací, a to i veřejným a soukromým zúčastněným stranám.
20. Mezi vodou a klimatickou změnou existuje zásadní souvislost. Adaptační sdělení vypracovávaná podle Pařížské dohody nabízí dobrou příležitost informovat o prováděcích opatřeních v oblasti udržitelného a integrovaného hospodaření s vodou v souladu s Pařížskou dohodou a Agendou 2030. Summit o klimatu konaný pod záštitou generálního tajemníka OSN v roce 2019 bude významnou událostí pro zvýšení povědomí o potřebě posílených opatření v oblasti klimatu, ať už jde o zmírňování změny klimatu nebo přizpůsobování se této změně.

21. EU a její členské státy přispějí ke koordinovanému mezinárodnímu úsilí o komplexní řešení četných a průřezových otázek souvisejících s vodou. V tomto ohledu EU vítá nedávné rozpravy v Radě bezpečnosti OSN a na dalších fórech, kde bylo poukazováno na souvislosti mezi vodou, klimatem, mírem a bezpečností, a vyzývá členské státy EU, aby nepolevovaly v začleňování těchto otázek do konzultací a jednání v Radě bezpečnosti a na jiných relevantních fórech. EU neochvějně podporuje úsilí na mnohostranné úrovni a tudíž vítá vrcholnou schůzku politického fóra na vysoké úrovni v roce 2019 a vyzdvihuje význam účinné koordinace úsilí OSN v oblasti vody a hygieny, zejména prostřednictvím subjektu OSN pro vodu (UN Water), pro zlepšení konzistentnosti, zvýšení povědomí a usnadnění strategických jednání napříč celým systémem, jakož i potřebu uspořádat zasedání OSN na vysoké úrovni na téma vody. Vítá, že OSN zahájila Dekádu pro vodu 2018–2028 coby příspěvek ke zrychlení pokroku při plnění cíle udržitelného rozvoje č. 6 a dalších cílů Agendy 2030 souvisejících s vodou.

## **PŘÍKROČENÍ K POSÍLENÝM OPATŘENÍM**

22. EU potvrzuje své trvalé odhodlání řešit problémy související s vodou na celém světě. V souladu s globální strategií EU a novým konsensem o rozvoji EU uznává, že je zapotřebí podniknout konkrétní kroky k posílení kvalitních politik v oblasti vody a lépe koordinovat mezinárodní úsilí, zájmy a strategie. Rada vybízí vysokou představitelku, Komisi a členské státy, aby využily všech dostupných nástrojů k zajištění toho, aby integrované politiky a opatření v oblasti vody řešily celé spektrum problémů – politických a bezpečnostních, rozvojových, humanitárních a environmentálních.
23. Rada vyzývá vysokou představitelku, Komisi a členské státy, aby řádně zohlednily význam vody a hygieny při programování budoucí finanční a technické spolupráce s partnerskými zeměmi, a to i v rámci příštího víceletého finančního rámce, a podpořily investice a partnerství soukromého sektoru v oblastech vodohospodářské infrastruktury a budování kapacit s cílem vyplnit mezery v investicích, které nelze pokrýt pouze z veřejných zdrojů.